

Københavns Universitet, konsistorium, den 18. december 1996

Interne regler og vejledning vedr. doktordisputatser

Under henvisning til § 1 stk. 2 i Undervisningsministeriets Bekendtgørelse nr. 750 af 4. august 1996 om Doktorgrader har Konsistorium ved Københavns Universitet på sit møde den 18. december 1996 ophævet

- Regler for offentliggørelse, afleveringspligt, forsvar m.m. af doktordisputatser. Vedtaget af Konsistorium den 12. december 1979, som ændret den 16. juni 1982.
- Retningslinier for meddelelse af dispensation i henhold til § 5 stk. 3 i bekendtgørelse af 31 januar 1977 om erhvervelse af doktorgraden. Vedtaget af Konsistorium den 12. marts 1980.

og har samtidig fastsat følgende regler:

ad bekendtgørelsens § 2 stk. 1

Følgende doktorgrader kan tildeles af:

Det teologiske Fakultet:

doktorgraden i teologi.

Det samfundsvidenskabelige Fakultet:

doktorgraden i antropologi, doktorgraden i statsvidenskab, doktorgraden i statskundskab, doktorgraden i sociologi.

Det juridiske Fakultet:

doktorgraden i jura.

Det sundhedsvidenskabelige Fakultet:

doktorgraden i medicin, doktorgraden i odontologi.

Det humanistiske Fakultet:

den filosofiske doktorgrad, doktorgraden i psykologi.

Det naturvidenskabelige Fakultet:

doktorgraden i naturvidenskab

ad § 2 stk. 2

Æresdoktorgrader tildeles af Konsistorium efter indstilling fra de enkelte fakultetsråd.

ad § 2 stk. 3

Det enkelte fakultetsråd beslutter, om der kan tildeles jus docendi i medfør af en doktorgrad fra fakultetet.

ad § 3 stk. 1

Det enkelte fakultetsråd kan under ganske særlige omstændigheder godkende, at det mundtlige forsvar bortfalder.

ad § 4 stk. 1

Fakultetsrådet kan tillade, at personer, som ikke har erhvervet en kandidat-, magister- eller ph.d.-grad inden for fakultetets fagområder, indleverer en doktorafhandling. Jvf. efterfølgende vejledning.

ad stk. 2

Ved institutionen forstås fakultetsrådet.

ad § 6

Fakultetsrådet udarbejder bestemmelser for, på hvilket sprog en doktorafhandling og resuméet heraf kan affattes. Fakulteterne udarbejder ligeledes bestemmelser for, på hvilket sprog indstillingen kan affattes.

ad § 7

Dekanen kan - efter indstilling fra bedømmelsesudvalget - give forfatteren tilladelse til at foretage mindre ændringer i eller suppleringer af afhandlingen.

ad § 8

Fakultetsrådet nedsætter, jvf. Universitetslovens § 5 stk. 2 nr. 2, bedømmelsesudvalg.

ad § 9 stk. 2, 1.pkt.

Ved institutionen forstås fakultetsrådet, jvf. ovenfor ad § 8.

stk. 2, sidste pkt.

Dekanen kan under særlige omstændigheder tillade, at indstillingen trækkes tilbage. Jvf. efterfølgende vejledning.

ad § 17 stk. 2

Dekanen kan give tilladelse til, at forsvaret foregår på et andet sprog end dansk, norsk eller svensk.

stk. 3

Fakultetssekretariatet bekendtgør senest 4 uger før forsvaret tid og sted for dette og oplyser, hvorledes afhandlingen kan erhverves.

Fakultetssekretariatet bekendtgør de nærmere regler for forsvarshandlingen og meddeler, hvorledes uofficielle opponenter kan tilmelde sig.

ad § 20 stk. 2

Fakultetssekretariatet indhenter skriftlige bemærkninger og sørger for partshøring af doktoranden.

ad § 22

Ved institutionen forstås fakultetsrådet, jvf. ovenfor ad § 3 stk. 1.

ad § 26

Klager over retlige fejl og mangler indbringes først for dekanen. Hvis klageren ikke får medhold, kan der indgives klage til rektor. Såfremt denne heller ikke giver klageren medhold, kan der klages videre til Undervisningsministeriet, Universitetsafdelingen. En klage over andet end retlige fejl og mangler vil kunne indbringes for rektor i medfør af rektors tilbagekaldelsesret (call in beføjelse). Rektor er dog ikke forpligtet til at behandle klagen og kan afvise at realitetsbehandle den.

VEJLEDNING

1. Overgangsbestemmelse.

Bekendtgørelse nr. 750 af 14. august 1996 trådte i kraft pr. 1. oktober 1996.

Dette betyder, at afhandlinger indleveret efter 1. oktober 1996 behandles efter denne bekendtgørelse.

Afhandlinger afleveret før 1. oktober 1996 færdigbehandles efter Bekendtgørelse nr. 410 af 2. juni 1987. Dette gælder, uanset at Bekendtgørelse nr. 750 ophæver den gamle bekendtgørelse.

2. Dispensation for ikke opnået dansk grad.

Ifølge doktorgradsbekendtgørelsen af 14. august 1996, § 4, stk. 1. og KUs interne regler hertil, kan Fakultetsrådet tillade, at personer, som ikke har erhvervet en kandidat-, magister- eller ph.d.-grad inden for det pågældende område, indleverer en afhandling til

bedømmelse. Evt. tvivlsspørgsmål vedr. forståelsen af begrebet "pågældende område" forelægges fakultetsrådet til afgørelse.

Til fakultetsrådets behandling af ansøgning om dispensation i henhold til bkg.s § 4, stk. 1 bør dekanen sørge for, at der foreligger de fornødne oplysninger i sagen.

- Der bør foreligge en af forfatteren afgivet redegørelse for dennes levnedsløb med særligt henblik på studie- og erhvervsmæssige erfaringer af betydning for det pågældende videnskabelige arbejde.
- Har ansøgeren tidligere udarbejdet videnskabelige afhandlinger eller artikler, bør den pågældende opfordres til at stille et eksemplar af disse værker til disposition for fakultetet.
- Det vil normalt være nødvendigt, at der, selvom der ikke skal foretages en egentlig bedømmelse af afhandlingen, dog tages stilling til, om afhandlingen er affattet på en sådan måde, at det er rimeligt at underkaste den en egentlig bedømmelse med hensyn til, om kravene i bekendtgørelsens § 3, stk. 2 er opfyldt, nemlig at forfatteren sidder inde med betydelig videnskabelig indsigt og modenhed og med sin afhandling har bragt videnskaben et væsentligt skridt videre. Da dekanen kun i de færreste tilfælde vil være fagkyndig inden for afhandlingens område, kan denne anmode den eller de nærmest sagkyndige om en udtalelse. Det præciseres over for den fagkyndige, at udtalelsen alene skal gå på, om der er rimelig grund til, at afhandlingen underkastes en egentlig bedømmelse, ikke om det kan forventes, at afhandlingen kan antages til forsvar for doktorgraden. Ligeledes underrettes forfatteren om, at der ikke hermed er taget stilling til, om afhandlingen kan antages til forsvar.
- Såfremt den, der indleverer en afhandling, har gennemført sin uddannelse i udlandet, bør det foreligge oplyst, om der er nogen særlig begrundelse for, at afhandlingen bedømmes her i landet og ikke i det land, hvor den pågældende har fået sin uddannelse. Som eksempler på sådanne særlige forhold, der kan begrunde, at afhandlingen tages under bedømmelse her i landet, kan nævnes følgende:
 1. Personlige grunde: Den pågældende er dansk statsborger, er af dansk afstamning, er dansk gift eller har fast bopæl her i landet.
 2. Videnskabelige grunde: Emnet for afhandlingen vedrører danske forhold eller har særlig forskningsmæssig interesse for Danmark, emnet er i særlig grad blevet dyrket af danske videnskabsmænd, eller at den pågældende under udarbejdelsen har haft et nært samarbejde med danske videnskabelige institutioner.

Herudover skal forfatteren og afhandlingen naturligvis opfylde bekendtgørelsens øvrige bestemmelser. Der er ved Københavns Universitet tradition for, at begrundet tvivl kommer dispensationsansøgeren til gode. Afslag på ansøgning om dispensation skal begrundes.

3. Om udvidet bedømmelsesudvalg.

I bekendtgørelsens § 13 stk. 1 sidste pkt. står, at sagen skal behandles i et udvidet bedømmelsesudvalg, hvis det beslutes ikke at følge bedømmelsesudvalgets indstilling. Undervisningsministeriet har på forespørgsel bekræftet, at udvalgets indstilling skal forstås som dækkende såvel en énstemmig som en flertalsindstilling.

4. Regler for offentliggørelse, afleveringspligt mv.

Ifølge doktorgradsbekendtgørelsens § 16 skal forfatteren, når afhandlingen er antaget til forsvar, sørge for, at eksemplarer af den kan erhverves.

Bestemmelsen skyldes, at forsvarshandlingen er offentlig, og at andre personer end de officielt udpegede skal have lejlighed til at opponere, hvilket betyder, at afhandlingen skal offentliggøres og almenheden have mulighed for at kunne erhverve den.

Dette krav anses for opfyldt, hvis afhandlingen gennem Dansk Bibliotekscenter (DBC) - eller tilsvarende udenlandsk institution - er forsynet med ISBN-nummer, for tidsskriftsartikler ISSN-nummer, og er fremstillet i et oplag på mindst 200 eksemplarer ud over det antal, der afleveres til Universitetet og Danmarks Natur- og Lægevidenskabelige Bibliotek som udvekslingseksemplarer (jvf. nedenfor).

Dekanen kan i konkrete tilfælde godkende andre former for offentliggørelse, sålænge tilgængeligheds- og registreringshensynet tilgodeses tilfredsstillende.

Tidligere offentliggjorte afhandlinger forudsættes at opfylde de samme betingelser. Hvis doktorafhandlingen består af en flerhed af afhandlinger, skal alle disse være offentliggjort før forsvaret.

Doktorafhandlingen skal offentliggøres med den tekst, hvori den er antaget. Ændringer kan kun foretages med dekanens godkendelse.

På bagsiden af titelbladet eller på et andet tilsvarende sted skal være anført følgende:

Denne afhandling er af Det ... Fakultet ved Københavns Universitet antaget til offentligt at forsvares for den
.....doktorgrad. København den
dekan

For tidligere offentliggjorte afhandlingers vedkommende gælder dette kun de eksemplarer, der skal afleveres til Universitetet.

Er der tale om en flerhed af afhandlinger, gælder kravet kun den sammenfattende redegørelse, der så må indeholde nøjagtige oplysninger om, hvilke andre afhandlinger der indgår i doktorafhandlingen. Teksten til meddelelsen affattes da således:

Denne afhandling er i forbindelse med de nedenfor anførte offentliggjorte afhandlinger af Det ... Fakultet osv. Ovennævnte meddelelser kan evt. gives ved fastklæbning af en seddel i afhandlingen.

Afleveringspligt.

Doktoranden skal senest 4 uger før det berammede forsvar aflevere 20 eksemplarer af afhandlingen, inkl. resumé til universitetet til brug i forbindelse med forsvarshandlingen m.v.

Disse eksemplarer afleveres til Københavns Universitet, Betjentstuen, Nørregade 10, Postboks 2177, DK-1017 København K.

Endvidere påhviler det forfatteren til udveksling med internationale uddannelsesinstitutioner og forskningscentre at aflevere nedenstående antal eksemplarer:

Humanistiske disputatser:	52
Medicinske og odontologiske disputatser:	43
Naturvidenskabelige disputatser:	40
Samfundsvidenskabelige disputatser:	40
Juridiske disputatser:	40
Teologiske Disputatser:	37

Antallet kan ændre sig i takt med indgåelse/bortfald af udvekslingsaftaler.

Eksemplarerne til udvekslingsbrug afleveres direkte ved doktorandens foranstaltning til Danmarks Natur- og Lægevidenskabelige Bibliotek, Disputatskontoret, Nørre Allé 49, DK-2200 København N., der varetager det videre fornødne ved udvekslingen af afhandlinger fra alle fagområder.

Doktoranden bør være opmærksom på, at mange disputatser afleveres direkte fra trykkeri eller forlag. Disse bør derfor have oplysning om afleveringsadresserne.

Evt. eksemplarer til pressen påhviler doktoranden selv.

Forsvaret.

Forsvaret kan tidligst findes sted 4 uger efter, at eksemplarerne er afleveret til Universitetet, og eksemplarer iøvrigt er blevet tilgængelige for offentligheden. Forsvaret skal tillige forinden være bekendtgjort, normalt ved annoncering i Universitetsavisen, hvorfor doktoranden må søge oplysning om tidspunkter for udgivelse og deadline.

Doktoranden træffer, evt. ved fakultetssekretariatets mellemkomst, aftale med de officielt udpegede opponenter og dekanen eller den, der i dennes sted skal lede forsvarshandlingen, om tidspunkt for denne og om reservation af lokale.

Til forsvarshandlingen kan f.eks. anvendes Anneksauditorium A, Studiestræde 6, o.g., der er reserveret til forsvarshandlinger onsdage og fredage fra kl. 14.00. Bestilling af dette lokale sker ved henvendelse til Københavns Universitets Bygningsservice, Lokaleekspeditionen, Nørregade 10, Postboks 2177, DK-2177 København K. Telefon 3532 2804. Ønskes der stillet AV-midler til rådighed, må dette aftales i god tid i forvejen med Betjentstuen i Studiegården. Tlf. 3532 2982

Når tidspunktet for afhandlingens offentliggørelse er oplyst, og tidspunktet og stedet for forsvarshandlingen er fastlagt, annonceres ved fakultetssekretariatets mellemkomst, normalt i Universitetsavisen, følgende oplysninger:

- Doktorandens navn
- Afhandlingens titel, udgivelsessted og -tidspunkt samt oplysninger om, hvorledes den kan erhverves samt pris
- Tid og sted for forsvaret.
- Navnene på de officielle opponenter
- Oplysninger om, hvorledes tilmelding som uofficiel opponenter kan ske.

Konferering.

Efter forsvaret indberetter de officielle opponenter til fakultetsrådet, hvorvidt forsvaret har været fyldestgørende. Hvis indberetningen er positiv, konfererer fakultetsrådet derefter doktorgraden og meddeler doktoranden dette. (jvf. iøvrigt bkg.s § 20).

Diverse.

Doktoranden vil efter konfereringen blive opfordret til at skrive en kort selvbiografi til optagelse i Universitetets Årbog.

Den i bekendtgørelsens § 2 stk. 3 nævnte plade til doktorring kan bestilles ved skriftlig henvendelse til Københavns Universitet, Ledelsessekretariatet, Postboks 2177, DK-1017 København K.

5. Kommunikation mellem forfatter og bedømmelsesudvalg.

Det skal præciseres såvel over for forfatterne som over for bedømmelsesudvalgene, at kommunikation mellem de to parter foregår via fakultetssekretariatet.

6. En forfatters ret til at trække afhandlingen tilbage

Som udgangspunkt (jvf. dog nedenfor) kan en forfatter, der har indleveret en afhandling til bedømmelse, trække sin afhandling tilbage og dermed standse bedømmelsesproceduren og institutionens stillingtagen til, om graden skal tildes. Dette gælder helt frem til fakultetsrådets stillingtagen til, om det skal konferere forfatteren graden.

Ønske om at trække afhandlingen tilbage skal fremsættes skriftligt overfor dekanen, der afbeskikker bedømmelsesudvalget og sørger for, at de indleverede eksemplarer af afhandlingen returneres til forfatteren, idet dog ét eksemplar henlægges i fakultetets arkiv til dokumentation af sagen. Bedømmelsesudvalget honoreres efter gældende regler.

Bekendtgørelsens § 9, stk. 2, sidste punktum indeholder imidlertid bestemmelse om, at forfatteren i perioden fra den endelige nedsættelse af bedømmelsesudvalget (inkl. udløbet af klagefrist) og til modtagelsen af bedømmelsesudvalgets indstilling kun kan trække sin afhandling tilbage, hvis fakultetet (dekanen) under særlige omstændigheder tillader dette. Der fordres altså i denne fase af sagsforløbet en begrundet ansøgning om tilbagetrækning. Hvis en sådan ansøgning ikke imødekommes, skal bedømmelsen gennemføres og bedømmelsesudvalget afgive indstilling, hvorefter forfatteren igen frit kan trække afhandlingen tilbage (jvf. bkg. § 11, stk. 2).

Bestemmelsen om at bedømmelsen skal gennemføres, selvom forfatteren har tilkendegivet ønske om tilbagetrækning, skal ses i sammenhæng med bkg.s § 4, stk. 2, pkt. 3, hvorefter fakultetet - og andre højere uddannelsesinstitutioner -, når der er gennemført en bedømmelse af afhandlingen, ikke er forpligtet til at tage den under bedømmelse. Bestemmelsen har således til formål at hindre en forfatter i gang på gang at kunne påføre institutionerne det ressourceforbrug, et iværksat bedømmelsesarbejde medfører.

Modsætningsvis gælder, at institutionen ikke kan modsætte sig at tage en afhandling under bedømmelse, også selvom den tidligere har været indleveret ved en anden institution, men er trukket tilbage før bedømmelsesudvalget er blevet nedsat. (jvf. herom UM skr. af 17. sept. 1996).

7. Offentlighed vedr. indstillinger.

En ombudsmandssag har understreget, at indstillinger vedr. doktorafhandlinger ikke er undtaget fra offentlighedsprincippet. En indstilling om at afhandlingen i henhold til § 13 er antaget til forsvar, vil derfor være offentlig umiddelbart efter, at fakultetsrådet har vedtaget indstillingen.

Af hensyn til forfatteren vil en indstilling, om at afhandlingen ikke antages til forsvar, ikke være offentlig.

8. Habilitet - bedømmelsesudvalg.

Ingen kan deltage i bedømmelsen af en afhandling, når der foreligger omstændigheder, der er egnet til at vække tvivl om den pågældendes upartiskhed.

For nærmere vejledning om forståelse af habilitetsbegrebet henvises til Administrationens papirer nr. 18 Habilitet - Bedømmelsesudvalg.

9. Dokumentation af forsvarshandlingen.

Bekendtgørelsen stiller, jvf. § 17 stk. 1, krav om, at forløbet af forsvarshandlingen skal kunne dokumenteres. Ved brev af 14. september 1995 til fakulteterne har Ledelsessekretariatet fastslået notatpligten og har henstillet, at hele forsvarshandlingen ved fakultetets foranstaltning optages på bånd. Samtidig indskræpes det, at lederen af forsvarshandlingen skal bekendtgøre, at der finder optagelse på bånd sted.

Der gives også anvisning på opbevaringen, idet båndet lægges i en forseglede kuvert, som opbevares på fakultetet, indtil spørgsmålet om, hvorvidt doktoranden skal tildes doktorgraden, er endeligt afgjort. Herefter kan båndet slettes. Forseglingen kan evt. afvente, at de officielle opponenter gennemlytter båndet, inden de afgiver deres indberetning.

KJELL MØLLGAARD

/Kirsten Stenbjerre